

Norges Høyesterett - Dom - HR-2026-1398-A

Instans	Norges Høyesterett – Dom
Dato	2026-06-23
Publisert	HR-2026-1398-A
Stikkord	Strafferett. Lønnstyveri.
Sammendrag	<p>Straffen for overtredelse av straffeloven § 396 jf. § 395 ble fastsatt til fengsel i ni måneder. Tiltalte hadde over en seks måneders periode som arbeidsgiver unnlatt å betale lønn og feriepenger med til sammen 465 457 kroner til 13 ansatte, de fleste av dem utenlandske statsborgere med sin første jobb i Norge. Ved straffutmålingen ble det tatt utgangspunkt i en sammenligning med straffenivået for andre vinningsforbrytelser. Det ble pekt på at de fornærmede var sårbare og at formålet med tyveriet var å finansiere tiltaltes egen privatøkonomi. Allmennpreventive hensyn hadde da stor vekt.</p> <p>Dommen gir veiledning om straffenivået og særlige utmålingsmomenter for lønnstyverier. (Rt-sammendrag)</p>
Nøkkelavsnitt	A16, A17, A20
Saksgang	Oslo tingrett TOSL-2024-123969 – Borgarting lagmannsrett LB-2025-54702 – Høyesterett HR-2026-1398-A, (sak nr. 26-033569STR-HRET).
Parter	I. A (advokat Mathias Velleesen) mot Påtalemyndigheten (statsadvokat Jeanette Westlund Hegna). II. Påtalemyndigheten (statsadvokat Jeanette Westlund Hegna) mot A (advokat Mathias Velleesen).
Forfatter	Dommerne Christian Lund, Thom Arne Hellerslia, Are Stenvik, Tonje Vang og Bergljot Webster.
Sist oppdatert	2026-06-25

Innholdsfortegnelse

Norges Høyesterett - Dom - HR-2026-1398-A	1
Innholdsfortegnelse.....	2
Sakens spørsmål og bakgrunn.....	3
Mitt syn på saken	3
Det straffbare forholdet	3
Nærmere om forbudet mot lønnstyveri	4
Den konkrete straffutmålingen	5
Konklusjon.....	6

(1) Dommer **Lund:**

Sakens spørsmål og bakgrunn

- (2) Saken gjelder straffutmåling for grovt lønnstyveri.
- (3) A ble ved tiltalebeslutning 29. august 2023 tiltalt for 14 tilfeller av lønnstyveri, jf. [straffeloven § 395](#). Grunnlaget var at han i perioden fra august 2022 til januar 2023 ikke utbetalte lønn og feriepenger til 14 ansatte i enkeltpersonforetaket [virksomhet1] og aksjeselskapet [virksomhet2].
- (4) Oslo tingrett avsa 25. februar 2025 dom med slik slutning i punkt 1 og 2:
«1. A, født [00.00.1976], frifinnes for tiltalens post I n).
2. A dømmes for overtredelse av [straffeloven § 396](#), jf. [§ 395](#) og [straffeloven § 371 bokstav a](#) til fengsel i 9 måneder. Varetekt kommer til fradrag med 75 dager, jf. [straffeloven § 83](#).»
- (5) Tingretten anså lønnstyveriene som ett sammenhengende straffbart forhold og dømte tiltalte for grovt lønnstyveri, jf. [straffeloven § 396](#). Tiltalte ble også funnet skyldig i ett tilfelle av bedrageri, jf. [straffeloven § 371 bokstav a](#). De fornærmede i sakene om lønnstyveriene ble tilkjent erstatning på mellom 20 598 kroner og 82 284 kroner. Tiltalte ble også fradømt retten til å drive næringsvirksomhet i en periode på 5 år, jf. [straffeloven § 56](#).
- (6) Både påtalemyndigheten og tiltalte anket straffutmålingen til Borgarting lagmannsrett. Tiltalte anket også over lovanvendelsen under skyldspørsmålet for lønnstyveriene.
- (7) Borgarting lagmannsrett avsa 2. januar 2026 dom med slik slutning:
«1. Tingrettens domsslutning punkt 1 oppheves.
2. Anken over lovanvendelsen under skyldspørsmålet forkastes.
3. I tingrettens dom, domsslutningen punkt 2, gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 5 – fem – måneder.»
- (8) Opphevelsen av tingrettens punkt 1 skyldes at når tingretten anså lønnstyveriene som ett sammenhengende straffbart forhold, skulle tingretten ikke avsagt dom på frifinnelse for det ene forholdet som ikke ble funnet bevist, men i stedet gjort fradrag i beløpet han ble dømt for.
- (9) A har anket dommen til Høyesterett. Anken gjelder lovanvendelsen, saksbehandlingen og straffutmålingen. Påtalemyndigheten har også anket over straffutmålingen. Ankeutvalget har tillatt fremmet ankene over straffutmålingen. For øvrig er anken fra tiltalte nektet fremmet.

Mitt syn på saken

Det straffbare forholdet

- (10) Tingretten fant det bevist at tiltalte i perioden 15. august 2022 til 15. februar 2023 misligholdt sin plikt til å betale lønn til totalt 13 ansatte i tiltaltes renholdsvirksomhet. Tiltalte hadde ikke et fast og fungerende lønnsutbetalingssystem eller regnskapssystem, ei heller skattetrekkkonto eller lønnsedler. Han hadde full sammenblanding av egne kontoer og virksomhetens kontoer.

- (11) Tingretten fremhevet at det «sentrale ved handlingens karakter er en virksomhet hvor tiltalte som eier og leder bevisst har unnlatt å betale sine ansatte over tid, for deretter å ansette nye når de ubetalte ansatte har sluttet». Retten fant det bevist at tiltalte lot være å betale ut lønn for å finansiere sin egen privatøkonomi. Under vurderingen av om lønnstyveriet er grovt, sammenfatter tingretten karakteren av lønnstyveriene slik:

«Til dette kommer det at lønnstyveriet har hatt et systematisk preg. Modusen og kontrakten har vært det samme .... Det er ikke spor av at han har forsøkt å berge den økonomiske situasjonen. Retten vektlegger dessuten at lønnstyveriet har funnet sted i renholdsbransjen, som er en i norsk sammenheng uorganisert bransje. De fleste fornærmede er utenlandske, har ikke kunnet norsk og har vært i landet i kort tid.»

Nærmere om forbudet mot lønnstyveri

- (12) I [Prop. 153 L \(2020–2021\)](#) fremla Arbeids- og sosialdepartementet flere tiltak for å bekjempe arbeidslivskriminalitet. Et av hovedforslagene var en ny bestemmelse om lønnstyveri i straffeloven.

- (13) Det fremgår av proposisjonen [kapittel 3](#) at problemet med at arbeidsgiveren ikke utbetaler lønn i det hele tatt eller at lønnen er for lav i forhold til hva som følger av lov eller avtale, særlig gjelder for utenlandske arbeidstakere. Det foreligger ikke forskning eller statistikk som kan fastslå omfanget av lønnstyverier, men departementet la til grunn at slike lovbrudd «utgjør et ikke ubetydelig problem i norsk arbeidsliv», se punkt 4.4.1. Departementet uttalte videre:

«Risikoen for at seriøse virksomheter skal utkonkurreres av virksomheter som underbetaler, gjør dette til en stor samfunnsmessig utfordring. Ikke minst er det snakk om skadelige handlinger som fratrar ofte særlig sårbare arbeidstakere penger til livsopphold, og som derfor er til stor skade for dem som rammes. Disse handlingene er derfor klart straffverdige og oppfyller etter departementets syn det skadefølgeprinsipp som ble lagt til grunn som grunnvilkåret for kriminalisering i forbindelse med utarbeidelsen av dagens straffelov, se Straffelovkommisjonens delutredning VII ([NOU 2002: 4](#)) og [Ot.prp. nr. 90 \(2003–2004\) pkt. 7.5.3](#). Maktubalanse og mangel på ressurser hos mange av dem som rammes, gjør det videre mindre sannsynlig at disse forholdene følges opp med privatrettslige virkemidler.»

- (14) Bestemmelsene om lønnstyveri kom inn i straffeloven med virkning fra 1. januar 2022. Bestemmelsene lyder slik:

«[§ 395](#). Lønnstyveri

Den som utilbørlig og med forsett om en uberettiget vinning for seg selv eller andre misligholder plikt til å yte lønn, feriepenger eller annen godtgjøring som arbeidstaker har rett til etter avtale eller bestemmelse i lov eller forskrift, straffes med bot eller fengsel inntil 2 år.

[§ 396](#). Grovt lønnstyveri

Grovt lønnstyveri straffes med bot eller fengsel inntil 6 år. Ved avgjørelsen av om tyveriet er grovt, skal det særlig legges vekt på om overtredelsen gjelder en betydelig verdi, har et systematisk eller organisert preg eller av andre grunner er særlig krenkende eller samfunnsskadelig.»

- (15) Departementet foreslo at strafferammen for lønnstyveri burde være som for tyveri, det vil si bot eller fengsel i inntil 2 år, se punkt 4.5.5 i proposisjonen. På samme måte som for tyveri og underslag mente departementet at det også for lønnstyveri burde være en høyere strafferamme ved grov overtredelse, og foreslo at strafferammen her ble den samme som for straffelovens bestemmelser om grovt tyveri og

grovt underslag, se punkt 4.5.6 i proposisjonen.

- (16) Departementet sier ikke noe om det konkrete straffnivået for lønnstyveri. Her som ellers må domstolene fastsette en rettfærdig og forholdsmessig straff, basert på handlingens objektive grovhet, de individuelle forholdene i saken og de hensynene som straffen skal ivareta. Forbudet mot lønnstyveri skal ivareta mange av de samme hensynene som forbudene mot tyveri, underslag og bedrageri. Det er derfor naturlig å se hen til straffnivået for slike lovbrudd.
- (17) Samtidig er det et særtrekk ved lønnstyverier at de rammer enkeltpersoners lønnsinntekt, som er grunnleggende for det alminnelige livsoppholdet. De fornærmede for lønnstyverier er dessuten ofte særlig sårbare. Disse forholdene må hensyntas ved den konkrete straffutmålingen og kan medføre at lønnstyveriene – ved sammenlignbare beløp – bør straffes noe strengere enn andre vinningsforbrytelser.

Den konkrete straffutmålingen

- (18) Domfellelsen gjelder grovt lønnstyveri. Handlingene er bedømt som ett sammenhengende straffbart forhold. Det samlede beløpet utgjør 465 457 kroner. Domfellelsen for bedrageriet i post II i tiltalen får ingen praktisk betydning ved utmålingen.
- (19) Ved den konkrete straffutmålingen er det som nevnt naturlig å se hen til straffnivået for andre vinningsforbrytelser. Jeg tar utgangspunkt i [HR-2019-1935-A](#), som gjaldt grovt underslag på 620 000 kroner gjort av en arbeidstaker overfor sin arbeidsgiver. Arbeidstakeren innrømmet forholdet med en gang det ble oppdaget og betalte også beløpet tilbake. Høyesterett fastsatte straffen til fengsel i 6 måneder.
- (20) Beløpet i saken fra 2019 er en god del høyere enn i vår sak, særlig når man også tar i betraktning endringen i pengeverdi. For øvrig fremstår vår sak som mer alvorlig. Jeg viser særlig til at det er totalt 13 fornærmede, der de fleste er utlendinger uten utdanning og norskkunnskaper. De er derfor særlig sårbare. Formålet var ikke å redde virksomheten, men å finansiere egen privatøkonomi. Det er tale om et tilfelle som er i kjernen av det som straffebestemmelsen tar sikte på å ramme. Allmennpreventive hensyn har da stor vekt.
- (21) Etter mitt syn er riktig straff – før det tas hensyn til skjerpende og formildende omstendigheter – fengsel i 7 måneder.
- (22) Påtalemyndigheten har gjort gjeldende at straffen bør skjerpes etter [straffeloven § 77 bokstav h](#), da de fornærmede i saken er «særlig utsatt for lovbrudd». Det er vist til at de fleste er utenlandske statsborgere som hadde sin første jobb i Norge.
- (23) Bestemmelsen i [§ 77 bokstav h](#) om skjerpelse av straffen der lovbruddet rammer personer som er «særlig utsatt», tar spesielt sikte på personer som har en stilling, som for eksempel vektere eller ansatte i fengsler, som kan gjøre dem særlig utsatt for lovbrudd, se særmerknadene til [§ 77 i Ot.prp. nr. 8 \(2007–2008\) side 271](#). I vår sak er det ikke trekk ved stillingen, men de fornærmede, som gjør at de er særlig utsatt for lovbrudd. Jeg har ved fastsettelsen av utgangspunktet på fengsel i 7 måneder allerede tatt i betraktning at lovbruddet har rammet sårbare fornærmede. Det er derfor ikke grunnlag for å skjerpe straffen ytterligere med henvisning til [straffeloven § 77 bokstav h](#).
- (24) Påtalemyndigheten har også gjort gjeldende at straffen bør skjerpes etter [straffeloven § 79 bokstav b](#), det såkalte gjengangertillegget. Bestemmelsen får anvendelse når «en tidligere domfelt person på ny har begått en straffbar handling av samme art som han tidligere er dømt for». Der den nye straffbare handlingen har en strafferamme på mer enn 1 år, må den nye handlingen være begått før det er gått 6

år fra fullbyrdelsen av den tidligere straffen er avsluttet.

- (25) Tiltalte ble i november 2013 dømt til fengsel i 2 år og 4 måneder for en rekke tilfeller av merverdiavgiftsbedrageri og forsøk på dette. Lovbruddene bestod i at han sendte inn omsetningsoppgaver til Skatteetaten basert på fiktive fakturaer og derved oppnådde eller forsøkte å oppnå en uberettiget refusjon og utbetaling av merverdiavgift. Han ble løslatt fra soning i oktober 2018, slik at handlingene han nå dømmes for, har skjedd innenfor fristen på 6 år oppstilt i [straffeloven § 79 bokstav b](#).
- (26) Spørsmålet er om tiltalte nå dømmes for en handling av «samme art» som merverdiavgiftsbedrageriene han ble domfelt for i 2013.
- (27) Bestemmelsen i [straffeloven § 79 bokstav b](#) viderefører [straffeloven 1902 § 61](#) slik den lød etter lovendring 4. juli 2004 nr. 78 [skal vel være lov [4. juli 2003 nr. 78](#), Lovdatas anm.]. Ifølge særmerknadene til [§ 61](#) i [Ot.prp. nr. 62 \(2002-2003\) side 94](#) vil det generelt bero på en skjønnsmessig vurdering om lovens vilkår er oppfylt, der et viktig moment vil være om straffebudene verner de samme interessene. Et annet moment er om straffebudene er plassert i det samme kapittelet i straffeloven. Det vil også ha betydning hvor likeartede de konkrete handlingene er, jf. [HR-2021-1438-A avsnitt 22](#).
- (28) Bedrageriene som tiltalte ble dømt for i 2013, omfattes nå av [straffeloven § 378](#) om skattesvik. Bestemmelsen står i samme kapittel i [straffeloven](#) som forbudet mot lønnsstyveri. Begge bestemmelsene skal verne mot kriminalitet i næringsvirksomhet. De interesser som bestemmelsene skal verne, er likevel forskjellige, henholdsvis statens inntekter og de ansattes rett til lønn. De konkrete handlingene er forholdsvis ulikeartede. Domfellelsen i 2013 gjaldt utstedelse av fiktive fakturaer som ble brukt for å få uberettiget merverdiavgiftsrefusjon, med påfølgende tap for staten. I saken her har tiltalte latt være å betale avtalt lønn, med påfølgende tap for de enkelte ansatte. Under noe tvil mener jeg derfor at det ikke er tale om handlinger av «samme art» etter [straffeloven § 79 bokstav b](#).
- (29) Domfellelsen fra 2013 får uansett betydning i skjerpene retning etter [straffeloven § 77 bokstav k](#). Selv om de tidligere straffbare handlingene skjedde så langt tilbake som i 2008, startet lønnsstyveriene han nå dømmes for, mindre enn fire år etter at han ble løslatt i 2018. Jeg mener straffen derfor bør økes med 2 måneder. Det er ikke grunnlag for at skjerpelsen gis som et betinget tillegg.
- (30) Forsvarer har gjort gjeldende at straffen bør reduseres på grunn av lang saksbehandlingstid både for tingretten og lagmannsretten.
- (31) Hovedforhandlingen for tingretten måtte utsettes to ganger fordi påtalemyndigheten ikke klarte å stevne tiltalte. Dette skyldtes at tiltalte hadde reist til utlandet. Tiltalte visste imidlertid at han var under etterforskning og kan ikke oppnå fradrag i straffen for lang saksbehandlingstid når forsinkelsene skyldes manglende tilgjengelig fra hans side. I saken her måtte tiltalte pågripes i Italia før saken kunne gjennomføres i tingretten. Det er derfor ikke grunn til noen reduksjon av straffen for saksbehandlingstiden for tingretten.
- (32) Det er uheldig at saksbehandlingstiden for lagmannsretten var på nesten ett år, men den totale saksbehandlingstiden – når man ser bort fra forsinkelsen for tingretten som følge av at tiltalte reiste til utlandet – er ikke så lang at den gir grunn til noen reduksjon i straffen.

Konklusjon

- (33) Jeg konkluderer etter dette med at straffen fastsettes til fengsel i 9 måneder. Jeg har da tatt hensyn til rettighetstapet tiltalte er idømt.

(34) Jeg stemmer for slik

DOM:

I lagmannsrettens dom, domsslutningen punkt 3, gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 9 – ni – måneder.

(35) Dommer **Hellerslia**: Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.

(36) Dommer **Stenvik**: Likeså.

(37) Dommer **Vang**: Likeså.

(38) Dommer **Webster**: Likeså.

(39) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

DOM:

I lagmannsrettens dom, domsslutningen punkt 3, gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 9 – ni – måneder.